



**Monumentnummer\*: 513882**

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21  
F 033 421 77 99  
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 15 januari 2001  
Kadaster deel/nr: 20842/3

*Monumentnaam\*\**

Remonstrantse Kerk

*Woonplaats\**

Rotterdam

*Gemeente\**

Rotterdam

*Provincie\**

Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Westersingel	76		3015 LB	Rotterdam		
Museumpark	3		3015 CB	Rotterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AG			199
Rotterdam	AG			198

*Rijksmonumentomschrijving\*\**

Inleiding:

KERK (en ORGEL) met CONSISTORIE van de Remonstrantse gemeente, gebouwd in 1895-1897 in Overgangsarchitectuur met neo-Romaanse elementen ontworpen door H. Evers en J.P. Stok Wzn.

Omschrijving:

De Remonstrantse kerk is een vierkante centraalbouw met een hoge toren op de zuidoostelijke (straat)hoek. De kerk wordt aan de west- en noordzijde ingesloten door aangrenzende bebouwing. Oorspronkelijk (tot 1965) was het voorplein aan de Westersingel omheind met een smeedijzeren sierhekwerk tussen bakstenen pijlers met ezelsruggen.

De kerk is opgetrokken in rode baksteen met een hardstenen plint, met decoratieve onderdelen van natuursteen. De zadel- en schilddaken zijn gedekt met pannen en leien en voorzien van crête kammen.

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



De gevel aan de Westersingel heeft in het midden een ingangspartij met puntgevel waarin een dwerggalerij en aan weerszijden, in de voet van de torens, twee kleinere ingangen waarvan de linker met een afdakje.

De ingangspartij bestaat uit een verhoogd boogvormig portaal, waarboven de tekst: "Eenheid in het noodige, vrijheid in 't onzekere, in alles de liefde", geflankeerd door twee gebeeldhouwde vrouwenfiguren - allegorieën voor: links de Vrijheid, rechts de Verdraagzaamheid, door S. Miedema - waarboven een lijst gedragen door consoles waartussen rozetten. Boven de ingang een groot tweelichtvenster en een glasmosaïek waarin een engel met een bijbel en aan weerszijden de woorden "Geloof" en "Onderzoek" (door de Parijse mozaïst Facchina).

Rechts van de ingangspartij een lage toren met (spits) schilddak.

Links een hoge toren met een onderbouw waarin (boven elkaar) een smal, hoog rondboogvenster en een smal, hoog tweelichtvenster waarboven een rondlicht. Boven het tweelichtvenster een rechthoekig spaarveld met rondboogfries. De onderbouw van de toren wordt afgesloten met een op consoles steunende lijst waarboven hoektorentjes met tentdakjes en daartussen kleine trapgevels. De toren wordt bekroond door een achtzijdige bovenbouw met koepel en windvaan. In vier zijden van de bovenbouw bevinden zich de galmgaten en (sinds 1909) uurwerken.

De gevel aan het Museumpark heeft een middendeel dat wordt gearticuleerd door twee naar boven toe terugspringende muurpijlers waartussen een puntgevel, met een groot rondboog vierlichtvenster, waarboven een rondlicht en een dwerggalerij. Op de begane grond bevinden zich rondboogvensters. In de rondboog boven het venster een glasmosaïek met drie portretten van Remonstrantse leidsmannen Arminius, Episcopius en Uytenbogaert (door Facchina). De geveldelen links en rechts van deze middenpartij hebben een identieke opbouw met boogvensters en dwerggalerij.

Het kerkgebouw wordt links afgesloten met een lage toren met (spits) schilddak. Deze toren heeft op de begane grond een verhoogde ingang met bovenlicht en decoratieve omlijsting.

Links van de toren bevindt zich de consistorie, bestaande uit twee bouwlagen en souterrain onder een samenstel van pannen zadeldaken.

De voorgevel heeft in het midden een klein puntgeveltje met dwerggalerij en drielichtvenster. De rechthoekige vensters op de begane grond hebben bovenlichten en natuurstenen lateien. De ingang rechts met dubbele houten deur met glas-in-lood bovenlicht heeft een gemeenschappelijk (overigens niet oorspronkelijk) bordes met de ingang van de kerk aan deze gevelzijde.

Het interieur bestaat uit een vierkante centraalbouw met een houten kruisgewelf (amerikaans grenen) op vier pilasters die worden begeleid door colonetten op natuurstenen consoles. Het muurwerk is van baksteen met natuurstenen banden op de pilasters en onder de ramen een horizontale band met meandersiering in zwart geglaazuurde steen waarin 22 glasmosaïeken zijn opgenomen (Facchina). De zijruimten met zitplaatsen zijn voorzien van houten kruisgewelven en houten galerijen op ijzeren zuilen. Alle stenen en bronzen kapitelen en consoles, evenals vijf bronzen panelen in de sokkel van de kansel, zijn van S. Miedema. In de zijruimtes hangen bronzen lichtkronen en aan de balustrades van de galerijen steeds twee lichtarmaturen. Aan de noordgevel bevindt zich het orgel uit 1898 dat is gebouwd door de orgelbouwers Steenkuyf en Recourt. Hieronder de kansel met houtsnijwerk. De kerk wordt verlicht door glas-in-loodramen met gestileerd bloemmotief, ontworpen door de glasschilder L. de



Contini. Van zijn hand zijn ook de twee middenramen, met bijbelse voorstellingen, van het in vieren gedeelde hoofdraam tegenover de kansel. Deze ramen zijn gesigneerd.

In de detaillering van de kerk komt duidelijk de invloed van de Jugendstil naar voren, bijvoorbeeld in het houtsnijwerk van de kansel, de lichtkronen en lichtarmaturen, het bloemmotief van de ramen. Ook de kerkeraadskamer en de hal (oorspronkelijk een open binnenplaats) aan de westzijde van de kerk zijn, op het plafond van de kamer na, nog in originele staat. Hier bevinden zich een marmeren schouw, eikehouten lambrizing met pilasters aan weerszijden die draagbalken dragen, vier glas-in-loodramen met gestileerd bloemmotief en twee stel dubbele deuren in eikehouten omlijsting. De deuren naar het portaal bij de kosterwoning zijn een reconstructie van de originele deuren welke bij een brand in 1985 verloren gingen. Hetzelfde geldt voor het stel deuren met bovenlicht van de hal naar het entreeportaal.

Van rijkswege beschermenswaardig is bovendien het orgel met Hoofdwerk, Zwelwerk en zelfstandig Pedaal, in 1898 gemaakt door de firma Steenkuyl en Recourt. In later tijd uitgebreid met enige pneumatisch toegevoegde registers. Gerestaureerd in 1978 door J.L. van den Heuvel.

#### Waardering:

De Remonstrantse kerk, inclusief orgel en consistorie, gebouwd in 1895-1897 naar ontwerp in Overgangsarchitectuur met neo-Romaanse elementen van H. Evers en J.P. Stok Wzn., is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische en beeldbepalende waarde, alsmede van belang binnen het oeuvre van H. Evers.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	Kerk
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	Consistorie
Religieuze gebouwen	Vanwege onderdelen kerk	Orgel